

## **Boqonnaa Lama**

### **II. Miseensummaa**

#### **Keewwata Sagal-Waa'ee Miseensa Paartichaa Ta'uu**

- 1) Ulaagaawwan armaan gadii kan guute lammiin Itoophiyaa kamiyyuu miseensa Paartichaa ta'uu ni danda'a:
  - a) Sagantaafi Dambii Ittiin Bulmaata Partichaa fudhachuun kutannoon hojiirra oolchuuf fedhii kan qabu;
  - b) Naamusa gaarii kan qabuufi ummata biratti fudhatama kan qabu;
  - c) Sabdaneessummaafi tokkummaa biyyaalessaa irratti ejjennoo cimaa kan qabuufi ilaalchotaafi gochaalee wal hinsimne irratti ciminaan kan qabsaa'u;
  - d) Uummataafi lammiilee walqixa kan tajaajilu, faayidaa uummataa kan dursu, malaamaltummaafi hojimaatilee badaa irraa kan of fageesssefi kanneen biro irraati kan qabsaa'u;
  - e) Dudhaaleefi kaayyoowwan paartichaa fudhachuun ittigaafatamummaa kennameef bahachuuf kutannoo kan qabu;
  - f) Buusii miseensummaa ji'aa kaffaluuf hayyamamaa kan ta'e;
  - g) Umriin isaa waggaa 18fi isaa ol kan ta'e;
  - h) Miseensa Paartii biraa kan hin taane;
  - i) Miseensa Paartii ta'uuf mirgi isaa seeraan kan hin daangeffamne yookiin murtii Mana Murtiitiin kan hin mulqamne;
  - j) Akkaataa Dambii Ittiin bulmaataa kanaan murtaa'een yeroo yaalii isaa kan xumure miseensa Paartichaa ta'uu ni danda'a.

## Danbii Itiin Bulmaataa

- 2) Daangaa umrii miseensummaafi miseensummaa kabajaa ilaalchisee tarreeffamni raawwii isaa Koree Giddugaleessaatiin ni baha.

### Keewwata Kudhan-Iyyannoo Miseensummaaf Dhiyaatu

- 1) Miseensa Paartichaa ta'uuf lammiin murteesse tokko seelii Paartichaa nannawa bakka hojii isaa yookiin bakka jireenya isaatti iyyachuu ni danda'a.
- 2) Keewwata kana keewwata xiqqaa 1 jalatti kan jiru akkuma eegametti ta'ee, caasaan yookiin miseensi Paartichaa sadarkaan jiru nama sagantaafi dambii ittiin bulmaata Paartichaatiif amanamaadha jedhee itti amane miseensummaa Paartichaatiif foo'achuu ni danda'a.
- 3) Akkaataa keewwata kana keewwata xiqqaa 1 fi 2tiin ulaagaa guutee namni foo'atame ji'a jahaaf miseensa yeroo yaalii ta'ee ni tura.
- 4) Seeliin Paartichaa raawwii miseensa kaadhimamaa ilaalee miseensa guutuu taasisuu yookiin yeroo dabalataatiif kaadhimamummaa miseensichaa yeroo ji'a sadii hin caalleef akka dheeratu hundee Paartiitiif yaada murtii ni dhiyeessa; Murtii hundee paartii irraa kaadhimamaan komii qabu gurmaa'insa Paartichaa sadarkaa tokko ol siqee jirutti komii isaa dhiyeeffachuu ni danda'a.

## Danbii Itiin Bulmaataa

- 5) Yeroon turtii miseensa kaadhimamummaa yeroo tokkoo ol dheetrachuu hin danda’u. Adeemsa hordoffiitiinis addaan cituu ni danda’a.
- 6) Miseensi kaadhimamichaa yeroo turtii yaalii isaatiin ergama Paartichi kenneef ni raawwata.
- 7) Haalli foo’annoo, ijaarsi, ramaddiin, madaallii fi miseensummaa irraa gaggeeffamuun miseensichaa qajeelfama tarreeffamaa Koreen Giddu Galeesaa baasuun kan raawwatamu ta’a.

### Keewwata Kudha Tokko--Mirga Miseensaa

- 1) Miseensi Paartichaa kamiyyuu mirgoota armaan gadii ni qabaata:
  - a) Qaamota Paartichaa keessatti mirga filachuufi filatamuu;
  - b) Yaa’iiwwan Paartichaa irratti mirga hirmaachuu, marii irratti hirmaachuu fi dhimmoota sagaleen murtaa’an irratti mirga sagalee kennuu, dhimmoota kamiyyuu irratti waltajjiiwwan seera qabeessa ta’an irratti yaada isaa barreeffammaanis ta’ee jechaan dhiyeessuu;
  - c) Qaama yookiin miseensa Paartichaa kamiyyuu irratti hanga danda’ametti ceephoo ragaan deggarame dhiyeessuu;
  - d) Murtii Paartichaa kamiinuu irratti komii yoo qabaate komii isaa akkaataa Dambii itiin bulmaataatiin qaama ilaallatu sadarkaan jiruuf dhiyeessuu;

## Dambii Ittiin Bulmaataa

- e) Waa'ee dhuunfaa isaa, waa'ee qaamaa, dhimma Paartichaa waan beekuu barbaadu hanga Koree Giddu Galessaa Paartichaa mirga gaafachuu fi beekuu;
  - f) Dambii ittiin Bulmaata, Sagantaa, ejjennoowwan fi murtiiwwan Paartichaa kanneen birootiif beeksisuuf, hubachiisuufi qabatamaan akka hojiirra oolu taasisuu fi;
  - g) Yeroo kamiiniyyuu barreeffamaan iyyatee fi qaabeenya Paartichaa harkaa isaa jiru haala ittigaafatamummaa qabuun deebisee miseensummaa irraa bahuuf mirga qaba.
- 2) Miseensi kaadhimamaan kamiyyuu qaama Paartichaa sadarkaan jiru keessatti mirga filachuufi filatamuu, akkasumas sagalee kennuu hin qabu; Mirgoota miseensummaa kan biro garuu fayyadamaadha; dirqamootallee ni qabaata.

**Keewwata Kudha Lama-Dirqama MiseensaaMiseensi Paartichaa kamiyyuu dirqamoota armaan gadii ni qabaata:**

- 1) Yeroofi bakka kamitiyyuu sagantaa, Dambii Ittiin bulmaata, qajeelfamoota, murtiiwwanii fi karoorawwan akkaataa seera Paartichaatiin mirkanaa'an beekuuf, fudhachuuf, kabajuufi ittiin abboomamuufi hojiirra oolmaa isaaniitiif adda durummaan qabasaa'uuf;

## Danbii Itiin Bulmaataa

- 2) Damee fi itti gaafatamummaa hojii irra jirutti tokkummaa, qulqullinaa fi cimina, yaadarimeewwan Paartichaa eeguuf hirmaannaa guutuu taasisuuf;
- 3) Qaajeeltoowwan, yaadarimeewwan fi seera naamusa miseensotaa kabajuufi nageenyummaa fi bilisummaa Paartichaa fi biyyaa eeguuf;
- 4) Seerota fi murtiiwwan adda addaa mootummaa biyyaattii kabajuuf;
- 5) Ilaalchotaa fi gochaalee tokkummaa, qulqullinaa fi cimina Paarichaa miidhanii fi gochaalee saaxiluu fi qabsaa'uuf;
- 6) Paarticha keessatti ejjennoowwan dhuunfaan yookiin murna muraasaan qabame akka ejjennoo Paartichaa ta'etti fakkeessuun haala kaminiyyuu miidiyaa irratti tamsaasuu irraa of qusachuuf;
- 7) Gochaalee walitti dhufeenya gaarii miseensota jidduu jiru xureessu irraa of qusachuuf;
- 8) Akkaataa Dambii Kana keewwata 18 keewwata xiqqaa 8 (K) jalatti akka tumametti akkaataa gosaa fi kaffaltii qajeelfama Koreen Giddu Galeesaa Paarichaa baaseen buusii miseensummaa kaffaluu;
- 9) Qabeenya Paartichaa sirnaan eeguuf;
- 10) Malaamaltummaa irraa bilisa ta'uu, hojimaata malaamaltummaa fi loogummaa irraa bilisa ta'uufi irratti qabsaa'uufi;

## Danbii Ittiin Bulmaataa

- 11) Naannoo yookiin bakka hojii tokko irraa gara naannoo yookiin bakka hojii biraatti dhaabbiiidhaan gadi lakkisee deemu qaama Paartii biraa gadi lakkiseefi itti deeme beeksosuu; qabeenya Paartichaa qaama Paartii biraa gadi lakkisetti deebisuu qaba.

### Keewwata Kudha Sadii--Sababa Hanqina Naamusaa Tarkaanfiiwwan Miseensota Irratti Fudhataman

- 1) Miseensi kamiyyuu haalota armaan gadiitiin tarkaanfiin of eeggannoo afaanii irraa eegale miseensummaa irraa gaggeessuu irratti fudhatamuu ni danda'a.
- a) Sagantaa, Dambii Ittiin bulmaata, murtiiwwanii fu qajeelfamoota Paarichaa miseensa hin kabajne yookiin balleessawwan naamusaa kan biro miseensi yookiin kaadhimamaan raawwate dhimmichi bal'inaan ilaalamee akkaataa ulfaatina balleessaa isaatiin tarkaanfiin naamusa irratti ni fudhatma;
- b) Miseensi kamiyyuu sababa amansiisaa hin hin taaneen buusii miseensummaa Paartichaa ji'a jahaaf walitti aansee kan hin kaffalle yoo ta'eefi buusii irra jiru kaffaluuf hayyamamaa kan hin qabne yoo ta'e miseensummaa irraa fedhii isaatiin akka gadi lakkisetti lakkaawama;
- c) Miseensi kamiyyuu raga sirrii irratti osoo hin hundaa'in miseensa kan fooyyate yookiin miseensummaa irraa akka

## Danbii Itiin Bulmaataa

dhorkamu kan taasise, yookiin miseensota kan yakke yoo ta'e balleessaa naamusaatiin ni gaafatama;

d) Hoggansi yookiin Miseensi Paartichaa kamiyyuu gabaasa sobaa kennuus ta'e fayyadamuun dhorkaadha.

e) Paarticha keessatti aanjaa yookiin garee uumuun yookiin babal'isuun dhorkaadha;

f) Miseensi kamiyyuu miseensa paartii bira ta'uun isaa kan irra gahame yoo ta'e miseensummaa irraa ni haqama.

g) Armaan olitti kan ibsaman akkuma eegametti ta'ee, akkaataa seerota biyyattiitiin balleessa dha jedhaman gochoota tumaman kan raawwate ta'uun isaa yoo mirkanaa'e akkaataa hojimaata Paartichaatiinis ittigaafatamaa ta'a.

h) Ulfaatinni balleessaawwan miseensotnii fi miseensotni kaadhimamaan Paartichaa raawwatan ilaalamee tarkaanfiiwwan armaan gadii ni fudhatamu:

### **Miseensa Guutuudhaaf:**

a) Gorsa;

b) Ofeeggannoo afaanii;

c) Of eeggannoo barreeffamaa;

d) Itti gaafatamummaa irraa dhorkuu;

e) Ittiggaafatmummaa qabu irraa gadi siqsuu;

- f) Ittigaafatamummaa irara kaasuu;
- g) Miseensummaa irraa dhorkuu
- h) Miseensummaa irara haquu;

**Miseensa Kaadhimamaadhaaf:**

- a) Miseensa kaadhimamummaa yeroo yaalii tokkoof dheeressuu;
- b) Miseensa kaadhimamummaa irraa haquu;
- i) Miseensi yookiin kaadhimaamaan tarkaanfiin Keewwata kana keewwata xiqqaa 1 jalatti tumame irratti fudhatame komii isaa caasaa Paartichaa sadarkaan jirutti dhiyeeffatee murtii kennamu irratti komii kan qabu yoo ta'e koree Inispeekshinii fi Naamusaa Paartichaa sadarkaan jirutti komii isaa dhiyeeffachuu ni danda'a;
- j) Akkaataan fudhannaa tarkaanfii hanqina naamusaa miseensotaafi raawwiin isaa qajeelfama Koreen Giddugaleesasa baasiin kan raawwattamu ta'a.